

A 447148

OBRA LITERARIA COMPLETA

ÁNXL FOLE

Ánxel Fole

2

ÍNDICE

CONTOS DA NÉBOA

SOLEIRA	9
<i>Perdón polo meu galego</i>	9
<i>A narrativa curta</i>	11
<i>A técnica</i>	12
<i>O estilo</i>	13
<i>O escritor</i>	13
<i>A paisaxe</i>	14
<i>A solidariedade galega</i>	15
<i>O home galego</i>	15
<i>Arenga pola nosa música</i>	16
O GALO	17
¡CARONTE!	24
¿EGUA OU CABALO?	30
A FOTOGRAFÍA	34
O DESAFÍO	41
BRINDIS	51
A NÉBOA PARE PANTASMAS	56
O PAXARO LAIÓN	59
A VELLA CERDEIRA	63
O CAN QUE SENTÍA SAUDADES. CONTO FOLCLÓRICO	69

NON HAI DÚAS SIN TRES.....	75
DE CÓMO O XASTRE BIEITO VOLVEU PRÓ INFERNO.....	79
UN LADRÓN ANDABA POLA CASA. HISTORIA DE MISTERIO . .	84
MORRE EN ACCIDENTE DE AUTOMÓBIL O LIBREIRO LUGUÉS DON SEGUNDO DAPONTE.	86
SUICIDIO FRUSTRADO	91
DE CÓMO ME ATOPEI CO DEMO EN VIGO	98
¡DIFUNTÁMO-LA BOTELLA!	102
O ATEO DA VILA	108

HISTORIAS QUE NINGUÉN CRE

A VENGACIÓN	119
¡LOBOS TE COMAN!.....	128
A PINGA DE SANGUE.....	136
A MACABRA CHANZA DO GRILO	138
OS CAS DA TORRE DE LOPO	140
¿E DECÍMOLO OU NON O DECIMOS?	144
UNHA MORTE SIN RASTRO	150
PEPE TROITIÑO	159
AS BEBEDEIRAS DE MONCHO DO GRILO	166
¡XANTAMOS A CARÓN DUN ESQUELETE!	169
UN CASO PRÁ PARAPSILOXÍA	174
TRACATRÁ, TRACATRÁ, TRACATRÁ...	177
O MEDO.....	183
ESPORRETAR	186
DE CÓMO O XOCAS DEU O TIMO DO SOBRE A DOUS ATRACADORES	189
UN QUEIXO DE SAN SIMÓN	194
O GALO DE MONFORTE	198
MEDO E MÁIS MEDO	202
O MILAGRE DE RIBADEO.....	206
A MÁSCARA ANTIGÁS.	210

OBRA DISPERSA

ARTIGOS E DISCURSOS

PAISAXES E ESTACIÓNS

<i>Paderlán. Geografía lírica</i>	217
<i>Andare e lembrarre. Amigos na paisaxe</i>	218
<i>Meridiano siete. As chuvias de setembro</i>	220
<i>Recanto. Eis o outono</i>	222
<i>Recanto. Outono na campía</i>	224
<i>Recanto. O inverno, mouro e branco</i>	226
<i>Recanto. O sorriso das árbores en fro</i>	228
<i>Recanto. Leria cun petrucio</i>	230
<i>Recanto. Solpor de inverno</i>	233
<i>Recanto. A volta do cuco</i>	235
<i>Recanto. As cerdeiras frocidas</i>	237
<i>Recanto. Xeórxica do mes de maio</i>	239
<i>Recanto. O río da veiga de Sarria</i>	241
<i>Recanto. A seitura</i>	243
<i>Recanto. Tempo das romerías</i>	245
<i>Recanto. Mondañedo</i>	248
<i>Tempo de lembrar. Os lonxanos outonos de Compostela</i>	249
<i>As vilas. Viveiro é unha vila sorridente</i>	252
<i>A nosa terra. O feitizo da paisaxe</i>	254

ESTAMPAS DO LUGO VELLO

<i>Estampas do Lugo vello. Regueiro dos Hortos</i> ..	257
<i>Estampas do Lugo vello. A Calzada</i>	258
<i>Estampas do Lugo vello. O Carril dos Loureiros</i> ..	260
<i>Cartafolio de Lugo [Festas do san Froilán]</i>	261

O GALEGO E A DEFENSA DA LINGUA

<i>A loita pola língoa</i>	263
<i>Tertulia del sábado. Falade galego</i>	267
<i>Recanto. Escribir en galego</i>	269
<i>Tertulia do sábado. Día das letras galegas</i>	271
<i>Día a día. Eufonía do galego</i>	273

ROSALÍA E A CULTURA GALEGA

<i>Discurso de recepción do Pedrón de Ouro [A partir de Rosalía de Castro]</i>	275
<i>Paisaxe e saudade</i>	278
<i>Meridiano siete. Día da cántiga</i>	281
<i>Día das letras galegas, 1974 [Sobre Xobán Vicente Viqueira]</i>	283

PONDAL E A TRADICIÓN CÉLTICA

<i>Recanto. A Cova Céltica</i>	285
<i>Día das letras galegas. O noso bardo Pondal</i>	287
<i>Festa do Santiago. A narrativa galega</i>	291

CASTELAO E A CONCIENCIA GALEGUISTA

<i>Castelao i a tradición galeguista</i>	293
<i>Castelao i a tradición galeguista</i>	295
<i>Relembro [Na morte de Castelao]</i>	309
<i>Recanto. O Santiago dos bretós [No aniversario da morte de Castelao]</i>	310
<i>Castelao [Sobre a arte de Castelao]</i>	312
<i>Concencia da Galicia</i>	313
<i>Cincoenta homes por dez reás</i>	315

OTERO PEDRAYO E A REVISTA NÓS

<i>Fai medio século o movemento “Nós”</i>	319
<i>Estrela de Galicia. Roseira orballada [Homenaxe a Otero]</i>	320
<i>Día a día. Aquel outro don Ramón</i>	322

PIMENTEL E OS TEMPOS DA REPÚBLICA

<i>Intres</i>	325
<i>Chamada</i>	325
<i>Despedida a unhos cadros que non ollamos</i>	326
<i>Papel de color</i>	326
<i>Fondo de espello [Prólogo a Triscos]</i>	327
<i>Recanto. Lois Pimentel, home da vila</i>	328

<i>Recanto. Lembranza da Resol, revista da mocidade</i>	330
A naturidade da narrativa galega	331
Un poeta galego polo mundo adiante	332
<i>Lembranzas luguesas: Unha forte aperta pra Ben-Cho-Shey</i>	333
<i>Ontes. Lembranza de Lorenzo Varela</i>	335
<i>GALAXIA DE AMIZADE E BIBLIOFILIA</i>	
<i>Lembranzas. A xuntanza de 1945</i>	337
<i>A nosa terra. Alto en Lugo</i>	338
<i>Fermín Penzol débeme unha copa de whisky</i>	341
<i>Perder amigos. Fermín Penzol</i>	342
<i>RECENSIÓNS E PRÓLOGOS</i>	
<i>Leva saudades o río [Sobre Rio de sonho e tempo]</i>	345
<i>Devalare e cantare [Sobre Terra Chá]</i>	348
Lembranza do “Chiquito”	350
Terra Chá	351
<i>Lírica galega. Noventa e nove poemas (Manoel María)</i>	353
<i>Unha verbas encol de cerqueiras e mais de Marín [Prólogo a Atruxos]</i>	356
<i>Prólogo [A Homes de Tras da Corda]</i>	357
<i>A xeito de prólogo [A Contos, lendas e namoros]</i>	359
<i>GALERÍA DE PINTURA</i>	
<i>De cadro a cadro</i>	361
<i>Carlos Maside García</i>	363
<i>Lembranza de Xesús Corredoira</i>	366
<i>ADMIRACIÓNS FORÁNEAS</i>	
<i>Recanto. Cántigas populares rusas</i>	371
<i>Eu vivín nunha casa dickensiana. Charles Dickens universaliza o humorismo</i>	373
<i>Recanto. Apunte de aniversario [Sobre Pío Baroja]</i>	376
<i>Juan Ramón Jiménez, visto por nós</i>	378

CONTOS E SEMBLANZAS

CONTOS DE "AUGA LIZGAIRA"

<i>Eu i o meu corazón. Elexía, ao xeito romântego.</i>	383
<i>Idilio na insua.</i>	385
<i>Estampas da terra brava. Trebonada na penedía</i>	388

CONTOS DO CALENDARIO

<i>Conto do San Xoán. A cántiga perdida.</i>	391
<i>Paréntese do Nadal.</i>	401
<i>Historias da Noitevella. Os cadelos mitolóxicos: o "Ulises".</i>	403
<i>Contos do Nadal. O berro do antropoide.</i>	406

CONTOS DE MEDO E MISTERIO

<i>Recanto. A néboa.</i>	411
<i>Plaza Mayor. Historias de medo. ¡Un difunto perguntaba por min!</i>	413
<i>Historias de misterio. O peto.</i>	415
<i>Historias de misterio. Grato Oria del Collado.</i>	417

CONTOS E TIPOS DE LUGO

<i>Estampas do Lugo vello. O Carril dos Loureiros.</i>	421
<i>Cartafolio de Lugo. Os alugados, ou historia do paspallasiño e maila ruliña.</i>	426
<i>Cartafol de Lugo. Galería de tipos. O tolo Montero</i>	433
<i>Cartafolio de Lugo. Spelunca speculorum</i>	435
<i>Historias luguesas. O millor chiste do ano</i>	461
<i>Historias luguesas. A bóla de billar.</i>	463
<i>Memorias. O can máis simpático do mundo</i>	469
<i>Historias luguesas. ¡O cabaleiro do retrato era don Marcial!</i>	475
<i>Soleira [Da "Magna crónica luguesa" de Farruco de Caldas]</i>	478
<i>Historias da muralla. O conto de nunca acabar</i>	480

CONTOS DE VILAS E CIDADES DE GALICIA

<i>Un pipote de viño de Chantada. O segredo da lagoa de Fonmiñá, ou a mítica vida do poeta Narciso Leandro Agapito</i>	485
O mito de Eco e Narciso. O mito de Hero e Leandro	487
O mito do planto coral das ninfas da ribeira do Miño	489
O mausoleo i o museo	491
O symposium do alciprés.	496
O mito das harpías	505
<i>Camiños de Galicia. Un villalbés di unhas falas de antoloxía</i>	505
<i>Contos da brêtema. O symposium de Mondañedo</i>	507
<i>Historias de Mondoñedo. ¡A pita choca son eu!</i>	512
<i>Memorias. Medio século dunha chanza de escolantes</i>	515

CONTOS-LOSTREGO

<i>Non dan a talla [Primeira versión]</i>	519
<i>Non dan a talla [Versión póstuma]</i>	520
<i>Conto-lostrego. ¡As cinco letras!</i>	521
<i>Conto-lostrego. O golpista</i>	522
<i>Conto-lostrego. Ventureira xornada</i>	524
<i>Conto-lostrego. A serpe i a aigue</i>	525

APÉNDICE: POEMAS E OUTROS TEXTOS

<i>CÁNTIGA DO NADAL</i>	531
<i>O MERLO E O SAPO</i>	532
<i>DESEXO PARA 1984</i>	533
<i>AFORISMO SOBRE A FALA</i>	534